

**Факультет соціології
та управління**

Соціологія девіантної та делінквентної поведінки

Феміністична кримінологія

**Що таке фемінізм?
Що є предметом
вивчення феміністичної
кримінології?**

Фемінізм (від лат. femina «жінка») — низка політичних суспільних рухів, ідеологій та теоретичних парадигм, спрямованих на збереження політичної, економічної, культурної та соціальної статевої рівності шляхом захисту прав та інтересів жінок

Феміністи докоряли традиційній кримінології в примітивності та фрагментарності вивчення предмета – це пов'язано з тим, що кримінологія спиралася на культурні стереотипи патріархального суспільства, де жінка буде соціально схвалена лише тоді, коли вона є пасивною, слухняною, цнотливою тощо.

Відповідно, віктимізації жінок надався провокативний характер, тобто чоловіки-правопорушники виявлялися «спровоковані» жінками-жертвами.

- Нехтування злочинами проти жінок

Злочини проти жінок

- До жінок ставляться трохи жорсткіше за дрібні злочини і трохи менш суворо - за тяжкі злочини

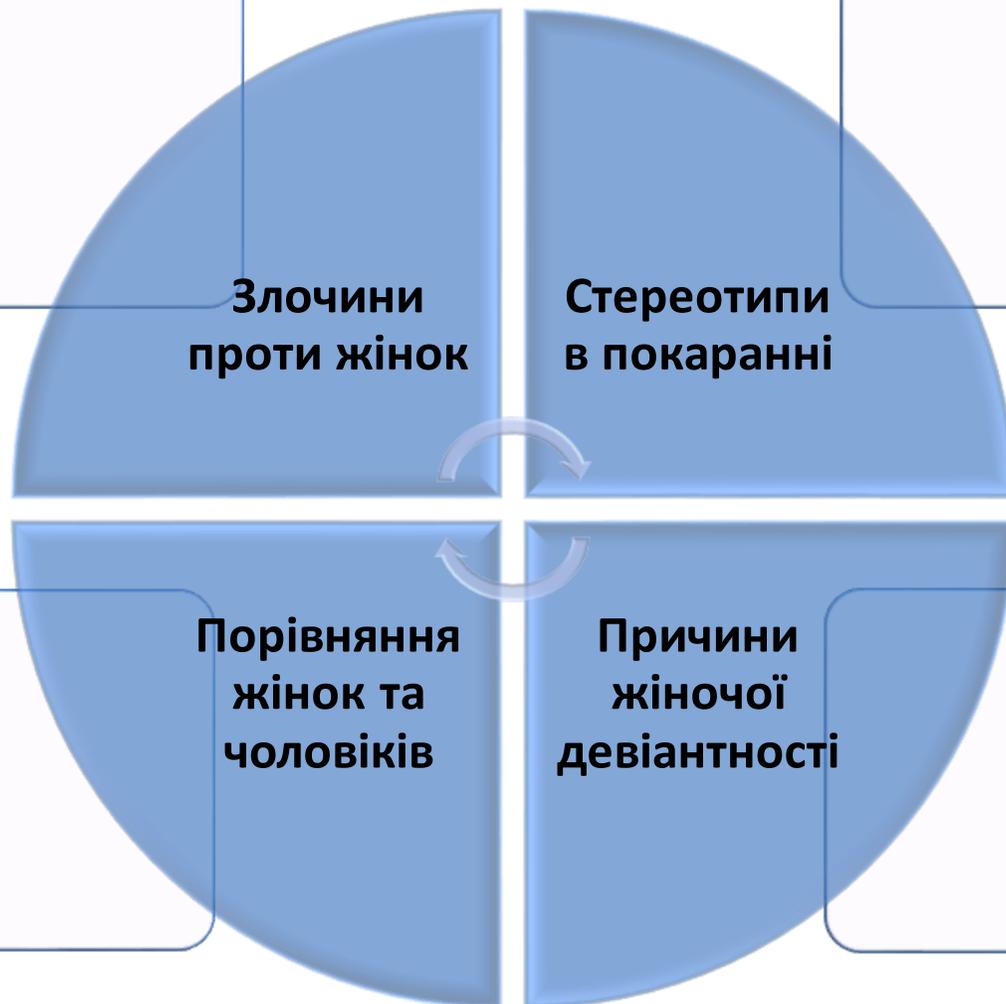
Стереотипи в покаранні

- жінки вчиняють менше злочинів, ніж чоловіки внаслідок різниці в гендерній соціалізації

Порівняння жінок та чоловіків

Причини жіночої девіантності

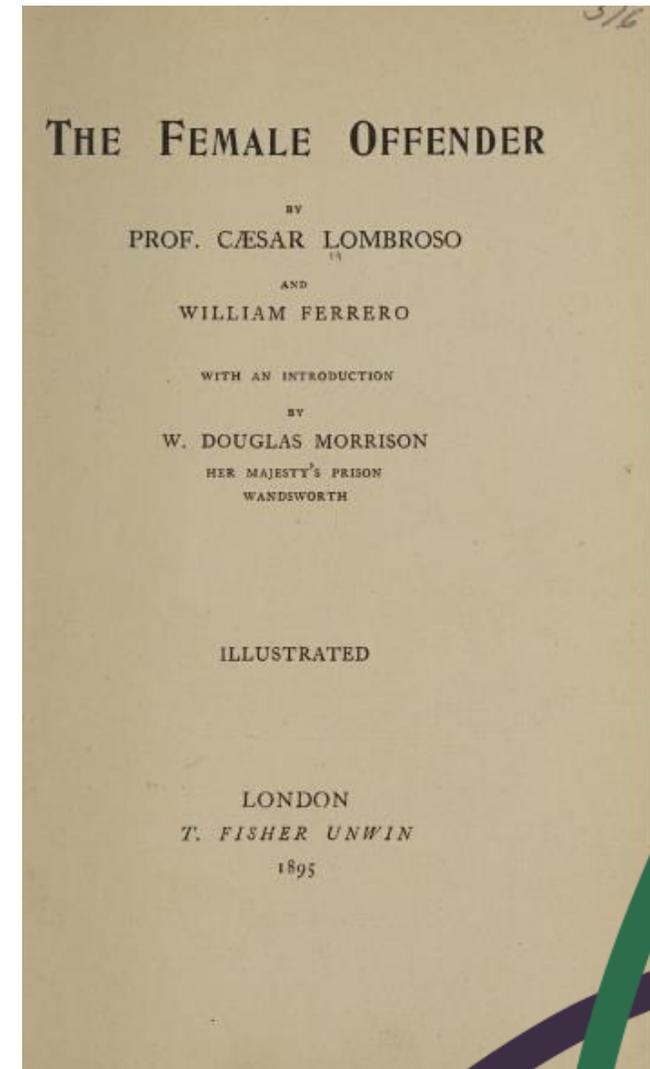
- сексуальне насильство є особливою причиною девіантної поведінки жінок

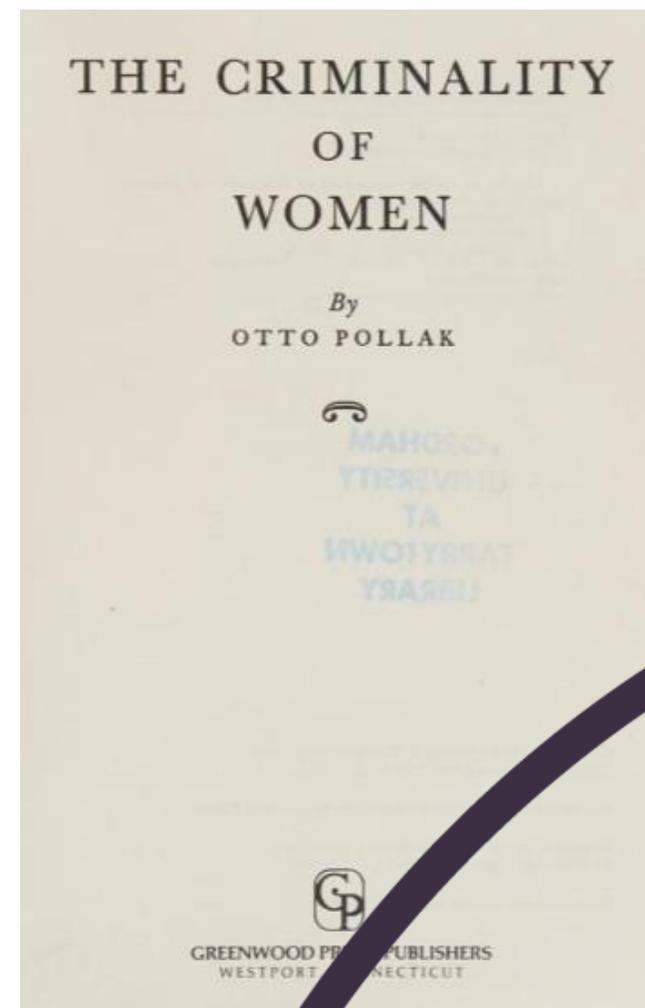
Чи погоджуєтесь ви з думкою, що **жінки** вчиняють менш серйозні злочини, ніж **чоловіки**, тому що хлопчиків виховують конкурентоспроможними та агресивними, тоді як дівчаток виховують, щоб бути більш ніжними та вихованими?

- В своїй роботі **«Жінка-злочинець»** Ломброзо та Ферреро розглядали жінок-злочинців як злочинців нижчого рівня порівняно з чоловіками, неадекватних і яких легше спіймати.
- Ломброзо та Ферреро пояснили, що вони знайшли **менше ознак вродження серед правопорушників серед жінок порівняно з чоловіками**, вдаючись до точки зору, що «всі жінки є відносно «примітивними» злочинцями».

- Найбільш суперечлива та відома книга в сфері феміністичної кримінології **«Злочинність жінок» (О.Поллак)**
- Поллак припустив, що **жінки скоюють стільки ж злочинів, скільки й чоловіки**, але їхні злочини легше приховати.
- Поллак далі стверджував, що **система кримінального правосуддя була упереджена через упередження щодо жінок** і не засуджувала та не виносила винних у вирок жінкам так само суворо, як чоловікам.

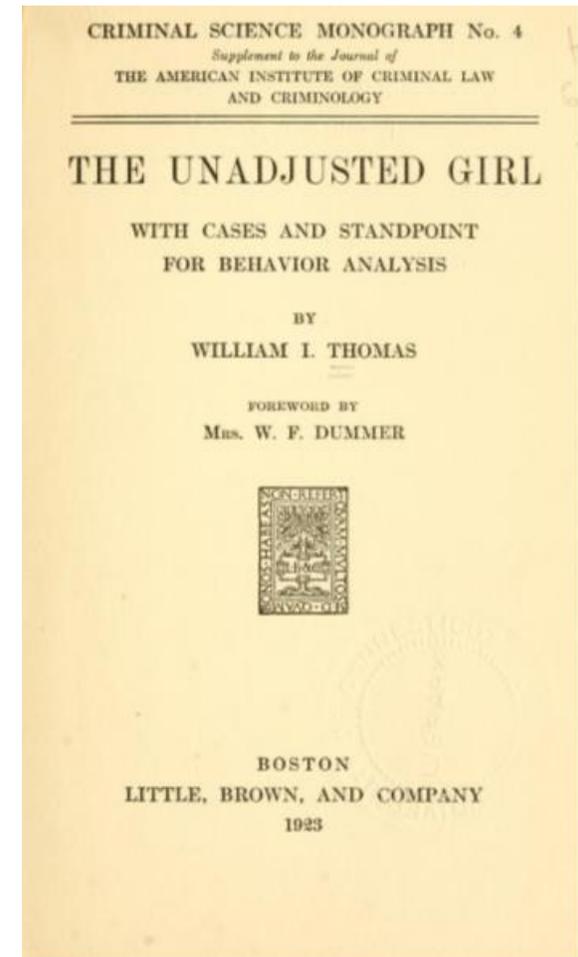

Критика О.Поллака

1. Поллак шукав докази більшої жіночої злочинності у домашньому господарстві та сфері зайнятості, ігноруючи потенціал «замаскованої» чоловічої злочинності в цих самих контекстах.
2. Він приписав жінкам *застарілий каталог пороків*, таких як хитрість, підступність і обман, як спосіб пояснення передбачуваного «приховування» своїх злочинів.
3. Надаючи певної ваги культурним факторам, він виявив головне джерело легендарної жіночої брехливості в здатності жінки симулювати сексуальне збудження.
4. Гіпотеза «лицарства», твердження про те, що поліція та суди поблажливо ставляться до жінок-правопорушниць.

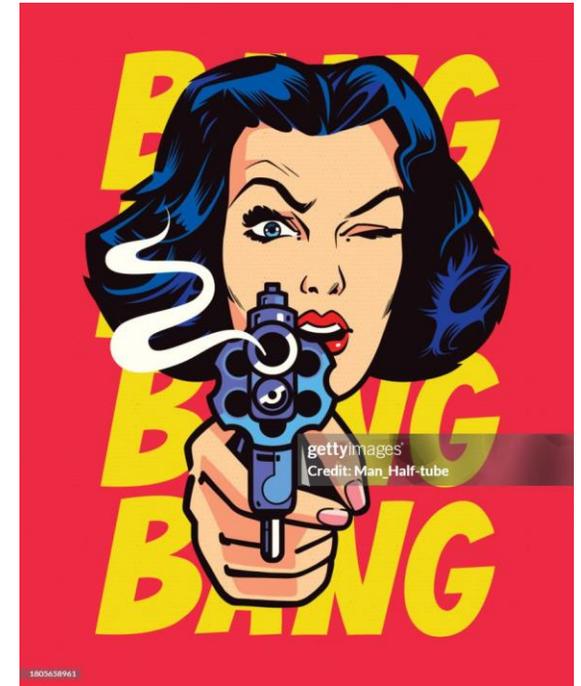
В. Томас «Непристосована дівчина»

- ✓ «джерелом жіночої злочинності, яка, на його думку, була в основному сексуальною, була **руйнація традиційних обмежень щодо жінок**, які раніше не думали працювати поза домом або виходити заміж за межами етнічного походження або громадської групи».
- ✓ Через те, що вони зазнали найбільших репресій, **жінки мають більше шансів стати «несправедливими»**, коли соціальні санкції будуть скасовані.
- ✓ Томас вважається найавторитетнішою ланкою в ланцюжку кримінологів, **які виступають проти емансипації жінок** на тій підставі, що це неминуче призведе до зростання жіночої девіації.

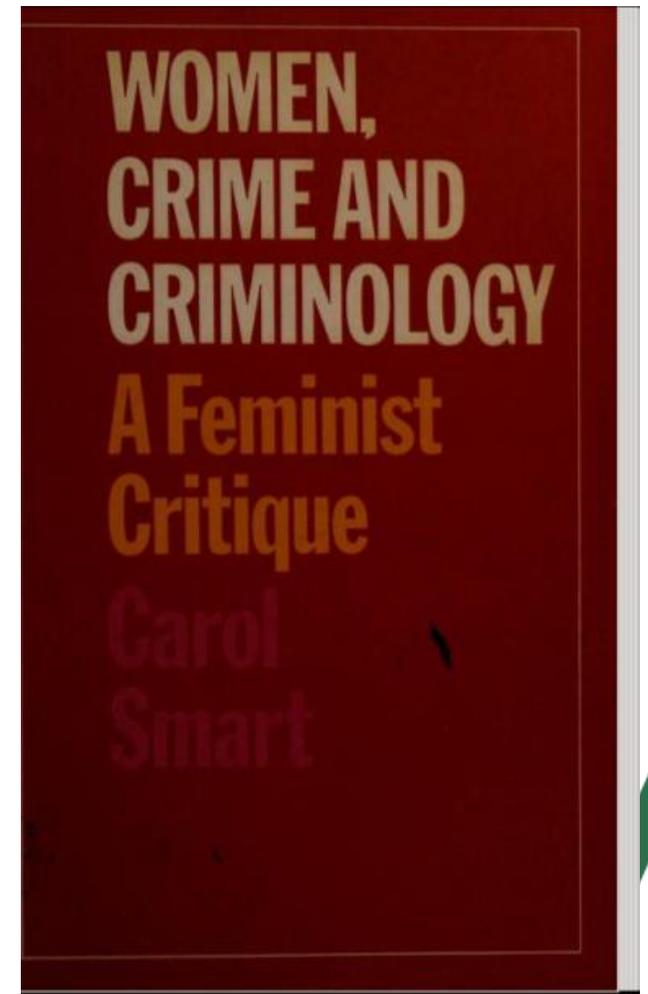
Сучасні дослідження жіночої злочинності поділяються на ті,

- які **продовжують класичну традицію** Ломброзо і Ферреро, Томаса і Поллака, без фундаментальних змін у визначеному ними колі відповідальності;
- роботу в галузі рольової теорії, яка бере соціальну диференціацію гендерних ролей як відправну точку для аналізу, таким чином **пориваючи з біологічним і психологічним детермінізмом** класичної традиції.

Появу феміністичної кримінології зазвичай пов'язують з публікацією книги **Керол Сمارт «Жінки, злочинність і кримінологія»** в 1977 році, яка представляє феміністську критику класичних і сучасних теорій жіночої злочинності.

В своїй книзі вона критикує те, що кримінологічна література протягом всієї історії була переважно **орієнтована на чоловіків, завжди розглядаючи жіночу злочинність як маргінальну** для «належного» вивчення злочинності в суспільстві

Керол Смарт зауважує що в роботах до середини 1970-х все ще **бракувало спроможності «помістити обговорення статевих ролей у структурну структуру».**

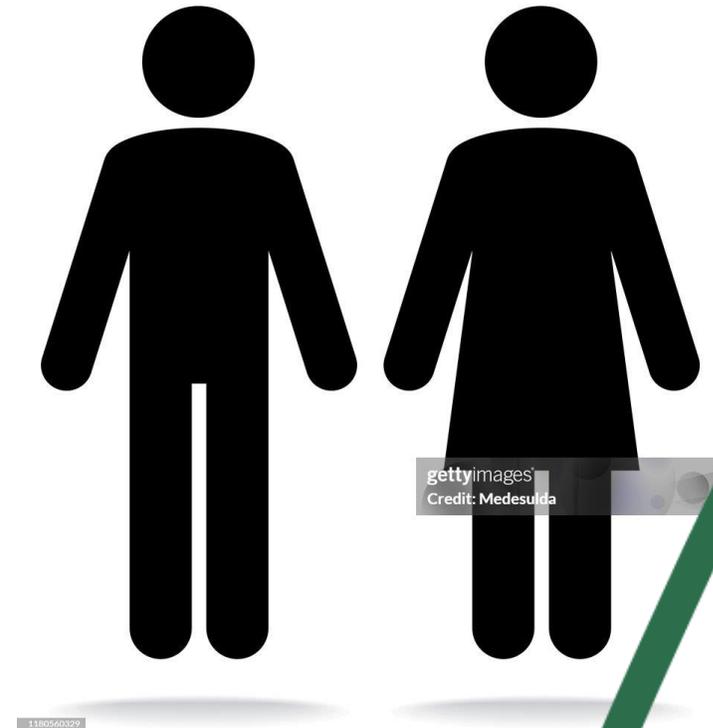
Незважаючи на відставання на десятиліття, ранні роботи в цьому ключі в кримінології **сформулювали порядок денний для аналізу жіночої злочинності:**

диференційована соціалізація

диференційовані структури нелегітимних можливостей

диференційована соціальна реакція

- Однак як у соціології, так і в кримінології вивчення жіночої злочинності та контролю над нею, а також питання ґендеру в більш загальних теоріях **стикається з постійними проблемами маргіналізації, інкорпорації та символізму.**
- Існуючі теорії є **деформованими** майже непослабленим **фокусом на злочинності чоловіків і невидимістю** або, в кращому випадку, **маргінальністю жінок і дівчат у сфері.**
- Ситуацію також не можна виправити, «вставляючи» жінок у теорії, вже сформовані на такій патріархальній основі: **«Ця критика продемонструвала, що теорії злочинності, розроблені та підтверджені на чоловіках, мали обмежене значення для пояснення злочинності жінок»**

Гелсторп і Морріс в своїй статі «Фемінізм і кримінологія в Британії» визнають, критикуючи суто ґендерну точку зору, **що кримінологічні теорії знехтували змінними:**

1. злочинами можновладців, етнічною приналежністю та іншими «сліпими плямами»
2. звільнення таких теорій від сексизму не робить їх дійсними
3. «маскулінність» стала предметом стереотипів
4. змінні, що опосередковують значення статі, такі як клас і раса, як правило, ігноруються феміністськими кримінологами
5. джерела сексизму, як правило, аналізуються одновимірно, виходячи з якогось глобального уявлення про чоловіків або з капіталістичного способу виробництва.

Три основних напрямки в розвитку феміністичної кримінології де були значні успіхи

**дебати про те, що
«жіноча емансипація
веде до злочину»**

**недійсність гіпотези про
«поблажливість»**

**поява зсередини теорії
контролю гендерної теорії
правопорушень як чоловіків,
так і жінок**

Жіноча емансипація і злочинність

- Кримінологи (за єдиним винятком Поллака) протягом більшої частини минулого століття визнавали те, що **жінки вчиняють значно менше злочинів, ніж чоловіки**, загалом менш серйозного характеру та з меншою ймовірністю залишатимуться після першого засудження.
- Нещодавні дослідження показали, що жінки **мають нижчий поріг сорому та провини**, ніж чоловіки, і, як наслідок, вони більш схильні до «заперечення відхилень».
- Коротше кажучи, Барбара Вуттон писала, що **«якби чоловіки поводитися як жінки, суди були б бездіяльними, а в'язниці порожніми»**.

Жіноча емансипація і злочинність

Теорія субкультур

жінки переслідують **менш криміногенні та більш досяжні цілі**, ніж чоловіки, а саме шлюб і сімейне життя, і тому ізольовані від соціальних джерел правопорушень, головним винятком є напруга сексуальних відхилень

вказують на набагато **інтенсивніший і масштабніший неформальний соціальний контроль**, який застосовується до дівчат, а не до хлопців, що є потужними гальмівниками злочинності

Теорії контролю

Жіноча емансипація і злочинність

На думку сучасних феміністичних кримінологів, теза про те, що «жіноча емансипація веде до збільшення жіночої злочинності», пропонує нове прикриття для тих самих старих подвійних стандартів.
А яка ваша думка?

Поблажливість і контроль

Думка про те, що до жінок і дівчат ставляться більш **поблажливо** з міркувань «лицарства» чи самообману, яку так здорово запропонував Поллак, **була спростована** і в значній мірі навіть перевернута рядом досліджень за останні двадцять років.

У найавторитетнішому дослідженні вироків Фаррінгтон і Морріс виявили, що більш м'які вирoki, винесені жінкам-правопорушницям у Кембриджському суді, пояснювалися характером їхніх злочинів і їхніми попередніми судимостями.

Поблажливість і контроль

- Дослідження в Кембриджі виявило, що **розлучені жінки або жінки, які проживають окремо, або жінки з «девіантного» сімейного середовища частіше отримують суворі вирoki.**
- Жінки, які відповідають загальноприйнятій жіночій ролі, справді отримують вигоду від суддівського розсуду: **Ітон виявив, що пом'якшувальні чинники сім'ї та зайнятості застосовуються для чоловіки і жінки однаково**

Поблажливість і контроль

Дівчата набагато частіше, ніж хлопчики, потрапляють під «підкування» за низку неналежної поведінки, яка може включати **прогули, а також сексуальну норовливість**

Поблажливість також більш очевидна у випадках домашнього насильства щодо **чоловіків, які завдають шкоди своїм партнеркам**, де непритягнення до кримінальної відповідальності є нормою

Гендер, злочинність і соціальний контроль

- **Хейган, Сімпсон і Гіллс**
- Їхнє перше дослідження, засноване на даних, зібраних у 1976 році з вибірки кількох сотень підлітків середньої школи Торонто, перевіряло та досліджувало теорію про те, що **рівень правопорушень між чоловіками та жінками, пов'язаний із відмінностями в соціалізації та неформальному соціальному контролю**

жінки частіше стають інструментами та об'єктами неформального соціального контролю

Гендер, злочинність і соціальний контроль

- Піддавання дівчат набору неофіційних соціальних заходів контролю, в основному за посередництва матері, забезпечить більшу поступливість; у той час як молоді чоловіки звільнені для більш активних форм ризику, внаслідок чого вони більше схильні до ризику.

Пет Карлен: «Жінки-злочинці походять із найбідніших і найменш впливових верств суспільства, групи. Це чорношкірі жінки або жінки з робітничого класу, і багато з них були покинуті сім'ями в дитинстві».

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

**Факультет соціології
та управління**

@FSU_ZNU